

Цуг күчн-чидлән—тангъчин эдл-аху түргәр өөдлүллгэнд өгхмн

Н. И. ЖЕЗЛОВ,

КПСС-н Хальмг тангъчин комитетин негдгч сегләр*

КПСС-н Центральн Комитетин токтавр күдцлхлрн Хальмг тангъчин партийн оргәнизац партин ЦК-н, Советск правительствин болн бас тедү мет крайин партийн организацин бдр болгын дөнч-туст хальмг оln-әмтнә автоном хәрү токталгъар, Хальмг автономи тангъчин эдл-ахуг болн иультуриг дсгдж-дргдүүлгъәр багь биш көдлмш кев.

1957 джилин ут-туршарт тангъчин газрур хальмг 9325 өрк-бул хәрү ирв. Эдн көдлмшт орулгдал, бәәх гермүдәр теткдв. 5 мингъ шаху өрк-бул үкр хулддж авцхав. Тангъчд төрсн келәр бичкдуд сургългн бүрдәгдв, багшнрин дамшлт өддлүллгәнә институт, келнә, литературин, болн тууджин научн-шиндждлгәнә институт бүрдәгдв. Района 7 газет, тангъчин 2 газет гарна, орсболн хальмг келәр радио зангългн бүрдәгдв, ду-биигын ансамбль эклдж көдлджәнә.

Гардгч партиин, советск болн эдл-ахун көдлмшт бәәрн келн улсин кадрмуд өддлүллгэнд сән онгъ тәвдгв. Одгә цагт партин тангъчин комитетин номенклатурт (тоод) оргд 411 көдләнчрәс—131 кунь бәәрн келн улсин кадрмуд. Болв кадрмуд шуудж халәдк көдлмшт өддлүллгн делгүдән чикәр кегджәсн уга. Партин крайин комитет, партин оргбюрог болн района комитетсиг цагтнь чиклв.

Давсн джилд Хальмг автономи тангъчин селәнә эдл-ахун күч-көдсчн зәрм диил-врмүд бәрцхәв. Государствд буудә, үс, мах, бндг, ноос, каракуль хүрсх орулдж өглгәнә болн хулдлгнә зурагчән тангъч болгаснх урд күдцән. Орн-нутг 900 шаху вагон ноос, 82 мингън каракуль хүрсх,

200 мингъ шаху центнер мах авб.

1957 джилин 11 сарин эргцд тангъчин колхозмудар болн совхозмудар хән малин тонь 285 мингън, бод малин тонь—15 мингън толгъа, тер тоод 3 мингън үкр, гахас—2,9 мингън немдж өсв. Болв социалистическ дорлдәнд авсн даалгъврән бидн күдцәнс уга-вдн гидж тангъчин партийн конференцд чикәр темдгдлдә.

Олна малиг темдгтәгъәр өддүлхиг күдчин төлә хамгин түрүн болдж малин хотин төр хагълх кергтә. Мал-агърусиг оln зүсн хот-хоолар, гуйр-буудәгъәр болн бас тедү метәр малин идгәр теткхин төлә 1958 джилд багь гихдән 300 мингън гектар газрин агьуд тәргдсн малин хотин культурта бәәх эрки кергтә. Эдн заагт намрин тәрәнә хар буудә багь биш орм эздлжәнә, эн культур нианин джилин намрар 118 мингън гектар газрт тәргдв, дакад эрдни-шишә, сорго, суданк өвсн, малин хотин тарвс бас тәргдв. Болв буудән экнә туск төр хагългдл угагъяр үлдджәнә. Малин хотин культуриин экн, Уинднь келхд, джил болгн дугна. Энүнд, буудән экнә кергт зөвтә онгән эс тәвджәсн партин крайин комитетин бюро, крайин күдәгч комитет болн крайин селәнә эдл-ахун управлень бурута.

Усна туск төр Хальмг тангъчин төлә бас багь биш чинртә төр болджана. Хагсу гангта теегин бәәлл, зәрм газрарн хагсу көдән бәәлд шахуд, усна чиврнх дегд ик.

Эн джилд Российск Федерацин правительствд Хальмг автономн тангъчд Оля-Каспийск каналин, Сарпинск услврин сиеменин, Черноземельск

района газрт ус орулгнәна тосхлтин төлә, боодг боолгнә болн худг малглгнд 40 сай арслнь мөнгь гаргәдж батлсн бәәнә. Эн мөнгиг эзн кевәр олзлх кергтә. Бәәрн газртан, крайдан газр малглгнә техник бөддж гаргългнә эв-арггынь шиндждлж халәх кергтә.

Мана тангъчин газрин кевекчнь—хотхр газрмудар, нуурмудар ус бәрдж оргнар услвр бурдәх эв-аргь өгнә. Эннь тегәд малин хот гаргългиг зөвәр икдүлхд дөнгәнн күргсхмн. Эн йилгән чинртә кергиг крайводхоз гартан авх зөвтә. Партин крайин комитет хотхр газрмудар ус бәрдж услвр бурдәлгнә төрт онц онгән тәвх кергтә.

„Ставропольская правда“ газетин тускар цөн үг келнәв. Олахн Элстд тангъчин партийн конференц болла, Конференцин туск тооца бичцхәсн үүрмүд Плеханов болн Мельников зәрм фактсиг сәәнәр йилгълж медснн уга, тегәд крайин газет, хальмгин зәрм совхозмуд негдүллгиг кергт ирлцнггәү бишәр үзүлдж келв. Тиим болдг болв чигн, эн төр партин крайин комитетәр болн крайин күдәгч комитетәр таасгдсн бәәснн. Совхозмуд негдүллгнә ашд кесг сай арслнь мөнгн арвлдгснн. Сәәнәр тоолдж газетд бичджәх кергтә, тиигдж бичхлә, газет улм ясад хурц болхмн.

Советск Союзин Коммунистическ партин XX-ч хургин тәвсн төрмуд хагъллгнд хальмг коммуниствр цуг эврәнн чидлән агсад тангъчин күч-көдсчнриг босгъх гидж крайин партийн конференциг иткүлхиг зөвшлтн.

*Крайин XI-ч партиин конференцд келсн үгәс.